

Open brief van De Natuurweide aan minister J. van Essen

Maak biologisch het uitgangspunt van beleid, niet de uitzondering

Geachte Minister,

U noemt in uw brief 'Groei van biologische productie en consumptie' 'biologisch' een doel: 15 procent van het areaal in 2030, voorrang voor gecertificeerde inschrijvers bij de verpachting van overheidsgrond, en het principe dat biologische grond biologisch blijft. In dezelfde beleidslijn draait de biologische melkveehouderij echter onverkort mee in generieke regelgeving, die hier niet op is toegesneden en de balans in een biologisch bedrijf kan verstoren. Denk aan de afgeschafte derogatie en de vaste norm van 170 kilogram stikstof per hectare, de nieuwe aandachtsgebieden, de eis om te extensiveren, en de grond die via gebiedsprocessen uit de markt wordt genomen. Doel en middel lopen zo in één en dezelfde brief uiteen. Vanuit deze generieke regelgeving wordt wel gekeken naar de gevolgen voor de verschillende extensieve en natuurvriendelijke melkveehouderijen, waarbij biologisch in datzelfde rijtje wordt meegenomen. Maar als biologisch werkelijk het uitgangspunt van beleid is, dan hoort daar wetgeving bij die aansluit bij wat ons systeem aantoonbaar presteert. In plaats van een biologische bedrijfsvoering die zich voor elke afwijking van de generieke norm moet verantwoorden. Wij vragen geen vrijstelling en geen streepje voor. Wij vragen regels die bij ons systeem passen — en wij zijn bereid die prestaties zelf hoog te houden.

De meetlat past niet op ons systeem

Waar het wringt, zit hem voor een belangrijk deel in de meetlat. Neem de Kringloopwijzer, het instrument dat in de melkveesector breed wordt gebruikt om natuur- en klimaatprestaties in beeld te brengen. Het bevat rekenregels en aannames die onvoldoende recht doen aan het biologische systeem. Dat is niet onze conclusie achteraf — het is precies de reden dat wij als sector, samen met de WUR, het Louis Bolk Instituut en Biohuis, sinds 2022 aan de BioMonitor werken. We werken zelf aan een instrument omdat de standaardmeetlat ons systeem verkeerd beoordeelt.

Datzelfde geldt breder. Een afrekening per kilogram product meet vooral volume-efficiëntie, en laat juist de waarden buiten beeld waar biologisch op presteert: bodem- en waterleven, biodiversiteit, dierwaardigheid, een zoveel mogelijk gesloten kringloop. Wie alleen naar kilo product kijkt, ziet niet wat er op systeemniveau gebeurt. Het is niet vreemd dat generieke instrumenten uitgaan van een gemiddeld bedrijf; ze zijn nu eenmaal op de hoofdstroom geijkt. Maar het gevolg is dat een systeem dat op de brede set van waarden goed presteert, op een smalle meetlat ten onrechte als achterblijver verschijnt.

Wat onderzoek laat zien

Ondertussen is er de afgelopen jaren veel onderzocht. Uit de Quick Scan Stikstofproblematiek en Biologische Veehouderij en uit het WUR-onderzoek 'Het perspectief van biologische landbouw' komt naar voren dat de biologische melkveehouderij bijdraagt aan de reductie van broeikasgassen, ammoniak, stikstof en nitraatuitspoeling. De BioMonitor bouwt daarop voort met een bewust brede blik: negen thema's, van bodem- en waterkwaliteit, biodiversiteit en landschap tot dierwaardigheid, arbeid en bedrijfseconomie. Dat is de biologische gedachte in cijfers: een systeem beoordelen op zijn samenhang, niet op één losse emissie.

Daar hoort ook de aard van onze grond bij. Een groot deel van de biologische melkveehouderij ligt op grasland dat zich niet leent voor akkerbouw of directe voedselproductie voor mensen — vaak nat, vaak op veen, vaak dicht bij natuurgebieden. Op zulke grond mag je blij zijn dat er via de koe nog melk en vlees van komt. Grasgebonden, extensieve melkveehouderij is daar niet het probleem, maar het passende antwoord.

Differentiatie, geen vrijstelling

Zolang biologisch zich moet verantwoorden voor elke afwijking van de generieke norm, staat de bewijslast verkeerd om. Een uitzondering op basis van een certificaat willen we niet — dat zou sturen op etiket in plaats van op effect. Waar het om gaat is gedifferentieerde wetgeving: regels die aansluiten bij de bewezen prestaties van een systeem, in plaats van generieke normen die een biologische bedrijfsvoering in balans juist verstoren. De ontwikkeling van het instrumentarium daarvoor moet daarvoor onvoorwaardelijk worden ondersteund. De BioMonitor maakt prestaties in de volle breedte meetbaar. Die basis hebben wij zelf, met de betrokken partners, gelegd.

Dit is nadrukkelijk geen wig tussen gangbaar en biologisch. We delen met de gangbare melkveehouderij o.a. de keten en vaak dezelfde verwerker, en die samenwerking is waardevol en kwetsbaar tegelijk. Het gaat er niet om het ene systeem tegen het andere uit te spelen, maar om regels die recht doen aan het systeem waarin je boert.

Onze kracht is onze eigen lat

De sterkste onderbouwing voor die differentiatie leveren we zelf, elke dag. Als biologische melkveehouders doen we al veel bovenwettelijk. Het programma Aanvullende Normen Biologische Zuivel dat aan het EKO-keurmerk ten grondslag ligt, gaat op een breed front verder dan de Europese biologische basis: dagelijkse weidegang van minimaal acht uur, een begrensde veebezetting per hectare, minimaal vijf procent van het areaal voor streekeigen biodiversiteit, een dierdagdosering antibiotica onder de 0,75, plantaardig voer van Europese herkomst, en de overstap naar groene stroom met klimaatneutraliteit als streven. Dat is geen etiket, maar een samenhangend en controleerbaar programma — het systeem in balans, concreet gemaakt. Die eigen lat is in feite de Nederlandse standaard voor de biologische melkveehouderij geworden. Deze lijn doorontwikkelen, afgestemd op het biologische systeem, is een betere weg dan het najagen van generieke natuur- en milieudoelen, die de balans in een biologisch bedrijf juist verstoren.

Tot slot

De biologische omzet in het schap groeit, vooral als de voorgenomen stimulering van de biologische consumptie effect heeft. Maar dat is iets anders dan een sector die bestand is tegen mindere tijden. De keuzes die nu voorliggen, bij de mestregels, het grondbeleid en de nieuwe pachtwetgeving, bepalen of biologisch een etiket in de folder blijft of een uitgangspunt van beleid wordt. Wij vragen de wetgever om dat laatste serieus te nemen: erken wat ons systeem aantoonbaar presteert, en richt de meetlat, de mest- en stikstofregels, het grondbeleid en de pachtwet in samenhang in rond die bewezen prestatie. Het instrument om dat te meten, daar hebben we zelf al de basis al voor gelegd. En van onszelf vragen we hetzelfde. Wie andere regels wil, moet er ook naar handelen — elke dag, met de integriteit van zijn eigen systeem. Biologisch als uitgangspunt is geen gunst die we vragen. Het is een norm die we stellen: aan het beleid, en aan onszelf.

Met vriendelijke groet,

De Natuurweide, vereniging van biologische melkveehouders in Nederland
Mede onderschreven door Biohuis

Augustus 2026